

۱- تفاوت نسخ و تخصیص در آن است که «نسخ»
الف) جلوگیری از امتداد زمانی قانون و تخصیص، ایجاد محدودیت در حکم قانون عام نسبت به برخی از افراد است.

«وکالت ۷۲»

ب) در قوانین شرعی وجود ندارد؛ ولی تخصیص هم در قوانین شرعی و هم در قوانین عرفی دیده می‌شود.
ج) قانون منسوخ را؛ و تخصیص، قانون عام را از اعتبار می‌اندازد.
د) به طور کلی، قانون قبل را از اعتبار می‌اندازد؛ و تخصیص، قسمتی از قانون را از اعتبار می‌اندازد.

۲- «عام» پس از تخصیص، باز هم قابل استناد هست یا خیر؟
الف) عام مخصص، دیگر قابلیت استناد ندارد.

«وکالت ۷۲»

ب) نسبت به غیر مورد تخصیص، همچنان قابل استناد هست.
ج) اگر مخصص، متصل باشد؛ «عام»، دیگر قابل استناد نیست.
د) اگر مخصص، منفصل باشد، دیگر نمی‌توان به عام در هیچ مورد، استناد کرد.

۳- آیا تخصیص عام به وسیله مفهوم مخالف قانون دیگری، امکان دارد؟

«وکالت ۷۲ - فقه و حقوق ۷۷»

الف) خیر؛ زیرا مفهوم مخالف، اظهریت ندارد.
ب) بله؛ مفهوم خاص می‌تواند منطوق قانون عام را تخصیص بزند.
ج) مفهوم مخالف تنها در جمله‌های شرطیه می‌تواند قانون عام را تخصیص دهد.
د) مفهوم مخالف در صورتی که حجت باشد، می‌تواند عام را تخصیص بزند.

۴- اجمال مخصص؛ وقتی به عام سرایت می‌کند و به طور کلی آن را از قابلیت استفاده می‌اندازد که مخصص؛

«وکالت ۷۲، ۸۲ و ۸۶»

الف) من جمیع الجهات مفهوماً و مصداقاً مجمل باشد.
ب) منفصل بوده و اجمال آن در مفهوم و دوران امر بین امور متباین باشد.
ج) اجمال مصداقی باشد.
د) متصل بوده و اجمال مفهومی داشته باشد.

۵- اجمال مخصص، در مواردی تأثیری در عام نداشته و عام را نسبت به مورد اجمال، مجمل نمی‌کند که مخصص؛

«وکالت ۷۲ - فقه و حقوق ۷۷ - فقه و حقوق ۷۹»

الف) منفصل باشد. ظهور عام در عموم کامل بوده و اجمال خاص در آن تأثیری نمی‌کند.
ب) متصل بوده؛ اجمال آن مصداقی و دوران امر بین اقل و اکثر باشد.
ج) منفصل و مخصص، اجمالی مفهومی داشته و دوران امر بین اقل و اکثر باشد.
د) چه متصل و منفصل، مصداقاً مجمل باشد.

«وکالت ۷۲ و ۷۴»

۶- در مواردی که اجمال مُخصّص به عام سرایت می‌کند، مورد اجمال:

- الف) محکوم به حکم عام است.
- ب) در شمول حکم مُخصّص قرار می‌گیرد.
- ج) حسب مورد، گاهی مشمول حکم عام و گاهی مشمول حکم مُخصّص است.
- د) باید با موازین قانونی دیگر و یا با اجرای اصول عملیه تعیین شود.

۷- قانون خاصی که بعد از قانون عام، وضع شده باشد؛ چه نسبتی با عام دارد؟ «وکالت ۷۴ و ۸۶»

- الف) مُخصّص قانون عام سابق است.
- ب) ناسخ قانون عام سابق است.
- ج) میان آن دو تعارض بوده و تساقط می‌کنند، و حکم مورد، باید از قواعد و اصول دیگر به دست آید.
- د) اگر قانون خاص بعد از زمان عمل به عام وضع شده باشد، ناسخ آن است؛ و گرنه مُخصّص خواهد بود.

۸- عام مجموعی عبارت است از: «وکالت ۷۴»

- الف) حکمی که به مجموع مکلفین تعلّق گرفته و همه مکلف به رعایت آن می‌باشند.
- ب) حکم واحد که به عموم افراد تحت شمول، تعلّق گرفته و به تعداد آنها منحل به احکام متعدد می‌شود.
- ج) حکمی که به همه افراد تحت شمول، من حیث المجموع، تعلّق گرفته باشد.
- د) حکمی که به یکی از افراد تحت شمول، به طور لاعلی التعمین، تعلّق گرفته باشد.

۹- اگر در پی چند جمله، یک مُخصّص بیاید:

«فقه و حقوق ۷۶ - منطبق شده با نظرات آزمون وکالت»

- الف) آخرین جمله، قطعاً تخصیص زده می‌شود؛ اما تخصیص یا عدم تخصیص سایر جملات، نیاز به قرینه دارد.
- ب) اولین جمله، قطعاً تخصیص زده می‌شود؛ اما تخصیص یا عدم تخصیص سایر جملات، نیاز به قرینه دارد.
- ج) تمامی جملات، تخصیص زده می‌شوند.
- د) در هر حال، باید به اصول حقوقی مراجعه شود.

۱۰- عمل به عام پیش از فحص مُخصّص:

«فقه و حقوق ۷۸»

- الف) مطلقاً جایز است.
- ب) اگر احتمال مُخصّص منفصل بدهیم، جایز است.
- ج) مطلقاً جایز نیست.
- د) اگر احتمال مُخصّص مُتصل بدهیم، جایز است.

۱۱- «دولت نمی‌تواند از کسی سلب تابعیت کند مگر به درخواست خود او». عبارت «مگر به درخواست خود او»:

«وکالت ۷۹»

- الف) مُخصّص مُتصل است.
- ب) مُخصّص عقلی است.
- ج) مُخصّص منفصل است.
- د) مُخصّص مُجمل است.

۱۲- تخصیص عام به واسطه کدام مفهوم، در هیچ حال جایز نیست؟

- (الف) شرط (ب) عدد (ج) لقب (د) وصف
- فقّه و حقوق ۷۹ - منطبق شده با نظرات آزمون وکالت

۱۳- «دولت نمی تواند از هیچ ایرانی سلب تابعیت کند، مگر به درخواست خود او». عبارت، «به درخواست خود او» مخصّص است.

(الف) عقلی (ب) مجمل (ج) منفصل (د) متصل

وکالت ۸۰

۱۴- در دوران امر، بین نسخ و تخصیص، کدامیک مرجّح است؟

(الف) احتمال نسخ، مرجّح است. (ب) احتمال تخصیص، رجحان دارد. (ج) هر دو احتمال مساوی است. (د) طبق اصل عدم، هر دو احتمال را باید منتفی فرض کرد.

وکالت ۸۲

۱۵- نظر پذیرفته شده در حقوق ایران در مورد «خاص مقدّم» و «عام مؤخّر»، چیست؟ (وکالت ۸۲)

(الف) توقف و رجوع به مرجّحات است. (ب) خاص مقدّم، مخصّص عام مؤخّر است. (ج) عام مؤخّر، در هر صورت، ناسخ خاص مقدّم است. (د) اعتبار خاص مقدّم، قابل احراز نبوده و عام نیز نسبت به مورد تعارض، قابل استناد نخواهد بود.

۱۶- تعریف عام مجموعی کدام است؟

(الف) حکم عامی که به همه مکلفین، تعلّق گرفته؛ و تمامی افراد تحت شمول به صورت جداگانه، مکلف به رعایت آن می باشند.

- (ب) حکم عامی که به همه افراد تحت شمول، من حیث المجموع، تعلّق گرفته باشد.
- (ج) حکم عامی که به یکی از افراد تحت شمول، به نحو لاعلی التعیین، تعلّق گرفته باشد.
- (د) حکم عامی که در صورت اجرا توسط یکی از افراد، محقّق می شود.

۱۷- تخصیص عام به وسیله مفهوم، ممکن است؟

- (الف) مفهوم، نمی تواند منطوق عامی را تخصیص دهد.
- (ب) تنها مفهوم اولویتی می تواند مخصّص عام واقع شود.
- (ج) مفهوم در صورت حجّیت می تواند مخصّص عام واقع شود.
- (د) مفهوم مخالف، مخصّص عام نیست؛ اما مفهوم موافق، می تواند مخصّص عام واقع شود.
- وکالت ۸۳ - فقّه و حقوق ۸۳

۱۸- اجمال مخصّص متصل، موجب اجمال در عام می شود؟

- (الف) تنها در عام بدلی، موجب اجمال عام می شود.
- (ب) تنها در عام استغراقی، موجب اجمال عام می شود.
- (ج) موجب اجمال عام می شود.
- (د) موجب اجمال عام نمی شود.

«وکالت ۸۴»

- ۱۹- در دوران امر بین نسخ و تخصیص،
 الف) مقدم کردن هریک بر دیگری به دلیل خاص، نیاز دارد.
 ب) نسخ بر تخصیص، مقدم است؛ چون تخصیص اکثر، قبیح است.
 ج) کلام، مبهم می‌شود و باید به مقتضای اصول و قواعد عمل کرد.
 د) به دلیل رواج تخصیص و ندرت نسخ، تخصیص بر نسخ، مقدم است.

«وکالت ۸۴»

۲۰- نکره در سیاق نفی

- الف) در صورت وجود قرینه، بر عموم دلالت می‌کند.
 ب) تنها در صورتی که جمع باشد بر عموم دلالت می‌کند.
 ج) در صورت وجود مقدمات حکمت، افاده شمول می‌کند.
 د) از باب دلالت لفظی بر عموم دلالت می‌کند؛ اگر قرینه‌ای برخلاف نباشد.

«وکالت ۸۵»

۲۱- در قوانین موضوعه، استناد به عموم عام قبل از تفحص از مخصص جایز است؟

- الف) تنها در صورت احتمال مخصص متصل، فحص و جستجو از آن ضرورت دارد.
 ب) تنها در صورت احتمال مخصص منفصل، فحص و جستجو از آن ضرورت دارد.
 ج) تفحص در مخصص برای استناد به عموم عام، ضرورت ندارد.
 د) تفحص از مخصص، شرط امکان استناد به عموم عام است.

«وکالت ۸۵ و ۸۶ - فقه و حقوق ۸۱»

۲۲- آیا مفهوم می‌تواند مخصص عام گردد؟

- الف) مفهوم موافق می‌تواند عام را تخصیص دهد؛ اما مفهوم مخالف از جهت ضعف دلالت، مخصص عام نیست.

- ب) هیچ‌یک از انواع مفاهیم چه موافق و چه مخالف، نمی‌تواند با منطوق عام، معارضه کند.
 ج) از میان مفاهیم مختلف، تنها «مفهوم موافق اولویت»، توان تخصیص عام را دارد.
 د) هر یک از انواع مفهوم که حجت شناخته شده باشد، می‌تواند مخصص عام واقع شود.

۲۳- عام مذکور در ماده ۱۰۷۱ قانون مدنی که مقرر می‌دارد: «هریک از زن و مرد می‌تواند برای عقد نکاح، وکالت به غیر دهد»؛ چه نوع عامی است؟

«حقوق خانواده ۸۷ - وکالت ۸۹»

- الف) عام بدلی ب) عام مجموعی
 ج) عام استغراقی د) عام احوالی

«وکالت ۸۷»

۲۴- در دوران امر میان نسخ و تخصیص،

- الف) «نسخ»، مقدم است؛ زیرا: نتیجه آن، التزام کامل به مضمون یکی از دو دلیل است.
 ب) هیچ‌یک بر دیگری ترجیح ندارد و باید از طریق فحص و بررسی از قرائن، به مقدم بودن یکی از آن دو، اطمینان حاصل نمود.
 ج) «تخصیص»، مقدم است؛ زیرا: در محیط تشریع و قانون‌گذاری، امری کاملاً رایج است.

- د) تقدم تخصیص، مخصوص به شرعیات است که نسخ در آنها کمتر راه دارد؛ اما در قانون‌گذاری عادی که نسخ امری رایج است، مقدم نمودن تخصیص وجهی ندارد.

۲۵- حکم ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی مدنی که مصادیق آراء قابل تجدیدنظرخواهی را مشخص کرده است، چه حکمی است؟

(وکالت ۸۸)

(ب) مخصص منفصل عقلی است.
(د) مخصص متصل صفتی است.

(الف) تخصیص اکثر است.
(ج) مخصص متصل لفظی است.

۲۶- ماده ۱۸ قانون تخلّفات اداری که می گوید: «کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات، شرکت های دولتی و ... مشمول این قانون هستند» واجد چه نوع عامی است؟

(وکالت ۸۸)

(د) موارد «ب» و «ج»

(ب) مجموعی
(الف) بدلی
(ج) استغراقی

۲۷- ماده ۹۶۱ قانون مدنی: «بعضی از مواردی را که اتباع خارجه از حقوق مدنی متمتع نیستند» بیان نموده است. این ماده نسبت به ماده ۹۵۸ آن قانون که می گوید: «هر انسان، متمتع از حقوق مدنی خواهد بود» مصداق کدام گزینه است؟

(وکالت ۸۸)

(د) مخصص متصل

(ج) مخصص منفصل

(ب) مقید
(الف) ناسخ

۲۸- با توجه به ماده ۲۷۷ قانون مدنی: «متعهد نمی تواند متعهدله را مجبور به قبول قسمتی از موضوع تعهد نماید، ولی حاکم می تواند نظر به وضعیّت مدیون، مهلت عادلّه یا قرار اقساط بدهد» عبارت «ولی حاکم می تواند» چه عنوانی دارد؟

(وکالت ۸۸)

(ب) مخصص متصل استثنایی
(د) مخصص متصل شرطی

(الف) مخصص منفصل لفظی
(ج) مخصص منفصل شرطی

۲۹- ماده ۱۰۲۳ قانون مدنی مقرر می دارد: «هرگاه یک سال از تاریخ اولین اعلان بگذرد و جان غایب ثابت نشود، حکم موت فرضی او داده می شود». ماده ۱۵۵ قانون امور حسبی می گوید: «جلسه رسیدگی به درخواست، به فاصله یک سال از تاریخ نشر آخرین آگهی، معین می گردد». ماده اخیر از نظر احتساب اولین آگهی مذکور در ماده ۱۰۲۳ قانون مدنی:

(وکالت ۸۹)

(ب) مخصص آن است.
(د) مقید آن (به کسر یاء) است.

(الف) ناسخ آن است.
(ج) مبین آن (به کسر یاء) است.

۳۰- ماده ۵۲۹ قانون آئین دادرسی مدنی که مقرر داشته: «از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون، قانون آئین دادرسی مدنی مصوب سال ۱۳۱۸ و الحاقات و اصلاحات آن و مواد ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۳۱ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳ و سایر قوانین و مقررات در موارد مغایر ملغی می گردد»:

(وکالت ۸۹)

(ب) متضمن نسخ نوعی است.
(د) متضمن نسخ صریح، شخصی و نوعی، هر سه است.

(الف) متضمن نسخ شخصی است.
(ج) متضمن نسخ غیر صریح است.

۳۱- طبق ماده ۳۵۳ قانون آئین دادرسی مدنی، دادگاه تجدیدنظر پس از نقض قرار، پرونده را برای رسیدگی ماهوی به دادگاه صادرکننده قرار عودت می‌دهد؛ اما اگر قرار رد درخواست جلب شخص ثالث که توأم با حکم راجع به اصل دعوا نسبت به آن تجدیدنظرخواهی شده، در مرحله تجدیدنظر فسخ شود، مطابق ذیل ماده ۱۴۰ همان قانون، رسیدگی به آن با دعوای اصلی در دادگاهی به عمل می‌آید که به عنوان تجدیدنظر رسیدگی می‌نماید. وضعیت یاد شده، مصداق کدامیک از موارد ذیل است؟

- (الف) ناسخ
(ب) مخصص متصل
(ج) مخصص منفصل لفظی
(د) مخصص منفصل عقلی

۳۲- ماده ۱۰۴۳ قانون مدنی که می‌گوید: «نکاح دختر باکره اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد، موقوف به اجازه پدر یا جد پدری او است»، مصداق کدام مورد است؟

- (الف) عام افرادی
(ب) عام استغراقی
(ج) عام بدلی
(د) عام مجموعی

۳۳- ماده ۸۷۱ قانون مدنی که می‌گوید: «هرگاه ورثه نسبت به اعیان ترکه، معاملاتی نمایند، مادام که دیون متوفی، تأدیه نشده است؛ معاملات مزبور، نافذ نبوده و دیان می‌توانند آن را برهم زنند»، مصداق کدامیک از اقسام مخصص متصل می‌باشد؟

- (الف) وصفی
(ب) شرطی
(ج) غایت
(د) استثنایی

۳۴- ماده ۳ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ می‌گوید: «قوانین جزایی درباره کلیه کسانی که در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند اعمال می‌گردد مگر آنکه به موجب قانون، ترتیب دیگری مقرر شده باشد». این ماده، مصداق کدامیک از موارد زیر است؟

- (الف) عام بدلی
(ب) عام مجموعی
(ج) عام افرادی
(د) مخصص منفصل

۳۵- در صورتی که در خصوص روزنامه‌ای تردید شود که مشمول مفهوم روزنامه کثیرالتشهار هست یا نیست، شبهه در چیست؟

- (الف) شبهه مصداقی
(ب) شبهه مفهومی
(ج) شبهه منطوقی
(د) شبهه حکمی

۳۶- در این عبارت، نوع عام، کدام است؟ «هیچ مالی را از تصرف صاحب آن نمی‌توان بیرون کرد مگر به حکم قانون»

- (الف) عام مجموعی
(ب) عام استغراقی
(ج) عام بدلی
(د) مجمل است

۳۷- برابر ماده ۱ قانون افراز و فروش املاک مشاع، «افراز املاک مشاع که جریان ثبوتی آنها خاتمه یافته با واحد ثبتی محلی خواهد بود که ملک مذکور در حوزه آن واقع است»، مطابق ماده ۳۱۳ قانون امور حسبی، «در هر جا که میان شرکاء، غایب یا محجوری باشد، تقسیم باید در دادگاه انجام پذیرد». راجع به نسبت بین ماده ۳۱۳ قانون امور حسبی و حکم ماده ۱ قانون افراز و فروش املاک مشاع، کدام عبارت غلط است؟

الف) خاص و مختص آن است.

ب) خاص است ولی نسخ آن نیست.

ج) قاعده «الجمع مهما امکن اولی من الطرح»، قابل اعمال است.

د) قاعده «الجمع مهما امکن اولی من الطرح»، قابل اعمال نیست.

۳۸- ماده ۵۶۱ قانون مدنی مقرر می دارد: «جعل عبارت است از، التزام شخصی به اداء اجرت معلوم در مقابل عملی اعم از اینکه طرف معین باشد یا غیر معین». اگر کسی در اجرای این ماده، برای یافتن اتومبیل گمشده خود با تعیین اجرت، اعلان عمومی کند، موضوع مصداق عام است.

الف) بدلی ب) مجموعی ج) افرادی د) استغراقی

۳۹- مطابق ماده ۴ قانون روابط مؤجر و مستأجر مصوب ۱۳۵۶، حکم دادگاه در مورد تعدیل اجاره بهاء اماکن تجاری مشمول آن قانون، قطعی است و برابر بند «ب» ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹، کلیه احکام صادره در دعاوی غیر مالی، قابل درخواست تجدیدنظر می باشد. در خصوص نسبت بین دو ماده مزبور، کدام عبارت صحیح است؟

الف) ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی مدنی، عام لاحق و ماده ۴ قانون مؤجر و مستأجر، خاص سابق است و چون عام لاحق، نسخ خاص سابق نمی باشد، حکم ماده ۴، همچنان معتبر شمرده می شود.

ب) ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی مدنی، خاص لاحق و ماده ۴ قانون مؤجر و مستأجر، عام سابق است و چون خاص لاحق، عام سابق را تخصیص می دهد، حکم ماده ۴، همچنان معتبر نمی باشد.

ج) ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی مدنی، خاص لاحق و ماده ۴ قانون مؤجر و مستأجر، عام سابق است و چون خاص لاحق، عام سابق را نسخ می کند، حکم ماده ۴، دیگر معتبر نمی باشد.

د) ماده ۳۳۱ قانون آئین دادرسی مدنی عام لاحق و ماده ۴ قانون مؤجر و مستأجر، خاص سابق است و چون مطابق نظر مشهور، خاص سابق، عام لاحق را در محدوده خود نسخ می کند، حکم ماده ۴، همچنان معتبر است.

۴۰- کدام گزینه در مورد اجمال مُختص منفصل درست است؟

الف) تمسک به عام، مطلقاً جایز است.

ب) اگر دوران بین اقل و اکثر باشد و شبهه مفهومی باشد، تمسک به عام، جایز است.

ج) اگر دوران بین متباینین باشد، تمسک به عام، جایز است.

د) تمسک به عام، مطلقاً جایز نیست.

۴۱- با توجه به ماده ۱۰۹ قانون مدنی که می‌گوید: «دیواری که مابین دو ملک واقع شده است، مشترک مابین صاحب آن دو ملک محسوب می‌شود، مگر اینکه قرینه یا دلیلی بر خلاف آن موجود باشد»، کدام گزینه درست است؟

(وکالت ۹۲)

- الف) مخصص منفصل لبی است
- ب) مخصص متصل لفظی است
- ج) مخصص منفصل عقلی است
- د) مخصص متصل معنوی است

۴۲- کدام مورد، مثالی برای «نکره در سیاق نفی» است؟

حقوق خانواده ۹۳ - منطبق شده با نظرات آزمون وکالت

- الف) کسی که محکوم به قصاص است، باید با إذن ولی دم او را کشت.
- ب) کسی نمی‌تواند از ملک غیر، بدون إذن او، آب به ملک خود ببرد، اگرچه، راه دیگری نداشته باشد.
- ج) کسی که دیگری را مورد قذف قرار می‌دهد، باید بر او حد جاری کرد.
- د) کسی که به دیگری إذن در شیء می‌دهد؛ با این إذن، إذن در لوازم آن شیء را هم می‌دهد.

(وکالت ۹۳)

۴۳- عام در کدام مورد، بدلی است؟

- الف) هریک از زن و مرد می‌تواند برای عقد نکاح، وکالت به غیر دهد.
- ب) تابعیت کشور ایران، حق مسلم هر فرد ایرانی است.
- ج) هر کس به جان رهبر و هریک از رؤسای قوای سه گانه و مراجع بزرگ تقلید، سوء قصد کند.
- د) هرگاه تمام شرکاء به تقسیم مال مشترک راضی باشند، تقسیم به نحوی که شرکاء تراضی کنند، به عمل می‌آید.

(وکالت ۹۴)

۴۴- از عام‌های زیر کدامیک بدلی است؟

- الف) هرگاه تمام شرکاء به تقسیم مال مشترک راضی باشند، تقسیم به نحوی که شرکاء تراضی نمایند، به عمل می‌آید.
- ب) برای تصویب قطعنامه در شورای امنیت، باید همه اعضای دائم آن شورا با آن قطعنامه موافق باشند.
- ج) هریک از وراث طبقه سوم، اگر تنها باشد، تمام ارث را می‌برد.
- د) کلیه معاملات تجار، تجارتی است.

(وکالت ۹۴)

۴۵- در کدام مورد، تخصیص به دلیل لفظی است؟

- الف) تخصیص به سنت
- ب) تخصیص به بناء عقلاء
- ج) تخصیص به حکم عقل
- د) تخصیص به اجماع

(وکالت ۹۵)

۴۶- در کدام مورد، مخصص از نوع صفت است؟

- الف) هر صلح نافذ است، جز صلح بر امری که غیر مشروع باشد.
- ب) هر زنی را که خالی از موانع نکاح باشد، می‌توان خواستگاری کرد.
- ج) هر یک از زن و مرد می‌تواند برای عقد نکاح، وکالت به غیر دهد.
- د) هر گونه حفاری و کاوش، به قصد به دست آوردن اموال تاریخی و فرهنگی ممنوع است.

۴۷- به موجب ماده ۴۵۶ قانون مدنی، «تمام انواع خیار در جمیع معاملات لازمه، ممکن است موجود باشد، مگر خیار مجلس و حیوان و تأخیر ثمن که مخصوص بیع است». خیار شرط در عقد وقف و خیار غبن در عقد هبه جاری نمی‌شود. خروج این دو مورد، از عموم ماده فوق، به ترتیب، از چه بایی است؟

«وکالت ۹۶»

الف) تخصص - تخصص

ب) تخصص - تخصیص به مخصص لّبی

ج) تخصیص به مخصص لّبی - تخصیص به مخصص لّبی

د) تخصیص به مخصص لفظی - تخصیص به مخصص لفظی

۴۸- دو وصیت‌نامه از شخصی به جا مانده است که: در یکی که تاریخ آن معلوم است، نوشته شده است: «وصی همه کتاب‌هایم را به کتاب‌خانه مرکزی دانشگاه تهران هدیه کند» و در دیگری که تاریخ آن مجهول است، چنین نوشته شده است: «وصی کتاب‌های مذهبی‌ام را به کتابخانه مسجد، اهداء کند». صورت فوق، مصداق کدام مورد است؟

«وکالت ۹۶»

الف) نسخ با ناسخیت عام

ب) نسخ با ناسخیت خاص

ج) تخصص

د) تخصیص

۴۹- در خصوص تخصیص عموم مستفاد از لفظ، با مفهوم، کدام مورد، صحیح است؟

«وکالت ۹۷»

الف) با توجه به قوت دلالت لفظی و ضعف مفهوم؛ مفهوم مطلقاً توان تخصیص عام را ندارد.

ب) تخصیص عام با مفهوم، نوعاً مستلزم تخصیص اکثر است که عرفاً مقبول نیست.

ج) تخصیص عموم لفظی تنها با مفهوم مخالف، آن هم در صورتی صحیح است که عام، آبی از تخصیص نباشد.

د) هرگاه مفهوم در شمار مفاهیم معتبر و حجت باشد، می‌تواند عموم لفظی را تخصیص بزند.

«وکالت ۹۸ و ۹۶»

۵۰- در کدام مورد، اجمال مخصص، به عام، سرایت نمی‌کند؟

الف) در شبهه مفهومی، در موارد دوران میان متباینین، اگر مخصص، منفصل باشد.

ب) در شبهه مفهومی، اگر مخصص، منفصل باشد.

ج) در شبهه مصداقی، خواه مخصص، متصل باشد یا منفصل.

د) در شبهه مفهومی، در موارد دوران میان اقل و اکثر، اگر مخصص، منفصل باشد.

۵۱- برابر ماده ۳ قانون مجازات اسلامی: قوانین جزایی ایران درباره کلیه اشخاصی که در

قلمروی حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند، اعمال می‌شود. عبارت «کلیه اشخاص» در این ماده، مصداق کدام مورد زیر است؟

«وکالت ۹۸»

الف) اطلاق احوالی

ب) عام مجموعی

ج) عام استغراقی

د) عام بدلی

۵۲- در کدام مورد، عام مصداق عام بدلی است؟

- الف) حق مطالبه حد قذف به همه وارثان به جز زن و شوهر منتقل می‌شود؛ و هر یک از ورثه می‌توانند آن را مطالبه کنند؛ هر چند دیگران عفو کرده باشند.
- ب) در جرائم قابل گذشت، حق گذشت به وراث قانونی متضرر از جرم، منتقل؛ و در صورت گذشت همگی وراث، تعقیب، رسیدگی و اجرای مجازات متوقف می‌شود.
- ج) عقد فاسد اثری در تملک ندارد.
- د) برای رسمیت یافتن جلسه، حضور همه اعضای هیأت مدیره لازم است.

۱- کدام گزینه نادرست است؟

- الف) دلالت عام بر افرادش به سبب وضع است.
- ب) دلالت مطلق بر افرادش به سبب عقل است.
- ج) دلالت مطلق بر افرادش به سبب مقدمات حکمت است.
- د) دلالت عام و مطلق، هر دو بر افرادشان، بالوضع است.

۲- کدامیک از گزاره‌های زیر درباره «عام» و «مطلق» صحیح است؟

وکالت ۸۴

- الف) تفاوتی میان این دو نیست؛ چون هر دو بر نوعی شمول دلالت می کنند.
- ب) در تعارض میان عام و مطلق، مطلق مقدم است؛ چون دلالت مطلق، عقلی است.
- ج) دلالت عام، دلالت لفظی است؛ ولی دلالت مطلق به استناد مقدمات حکمت است.
- د) استعمال عام در معنای خاص، نیاز به قرینه دارد؛ ولی استعمال مطلق در مقید، نیازمند به قرینه نیست.

۳- کدامیک از موارد ذیل از مقدمات حکمت محسوب نمی شود؟

وکالت ۸۴

- الف) نبودن انصراف بدوی
- ب) نبودن قرینه تقیید
- ج) امکان اطلاق و تقیید
- د) نبودن قدر متیقن در مقام مخاطب

۴- اصطلاح «مقدمات حکمت» مربوط به کدام مبحث اصولی است و کدام مورد از مقدمات حکمت نیست؟

فقہ و حقوق ۸۶

- الف) مطلق و مقید - عدم قدر متیقن در مقام مخاطب.
- ب) مطلق و مقید - تقابل و تضاد میان آن دو.
- ج) عام و خاص - تقابل عدم و ملکه میان آن دو.
- د) عام و خاص - عدم قدر متیقن در مقام مخاطب.

۵- حمل مطلق بر مقید در موردی که بین مطلق و مقید تباین باشد و عمل به ظاهر هر دو مقدور نگردد، به کدام معنی است؟

وکالت ۸۷

- الف) منسوخ دانستن مطلق.
- ب) ترجیح مطلق بر مقید.
- ج) انصراف از ظهور مقید و عمل کردن به مطلق.
- د) انصراف از ظهور مطلق و محدود کردن مطلق به مقید.

۶- تفسیر عنوان «وکیل» که در برخی قوانین اخذ شده است به «وکیل واحد شرایت در قوانین و مقررات»
(الف) تفسیر موسع از لفظی است که باید به قدر متیقن از آن پسنده نمود.
(ب) حمل مطلق بر فرد نادر و مخالف با اصول و موازین تفسیر لفظی است.
(ج) مصداق نوعی انصراف کلمه مطلق به فرد متعارف آن و تفسیری صحیح است.
(د) تفسیری درست و مبتنی بر حمل عام بر قدر متیقن در مقام مخاطب است.

(وکالت ۸۷)

۷- اطلاق لفظ منصرف است به فرد،

(وکالت ۸۷)

(الف) کامل (ب) نادر (ج) اکمل و اجلی (د) غایب

۸- کدام گزینه، جزء مقدمات حکمت نیست؟

(حقوق خانواده ۸۷)

(الف) عدم نصب قرینه تقیید.
(ب) عدم اراده معنای مجازی توسط متکلم.
(ج) در مقام بیان تمام مراد بودن متکلم.
(د) انتقای قدر متیقن در مقام مخاطب.

۹- عبارت «غیر مسلم» برای وصی در ماده ۱۱۹۲ قانون مدنی که می گوید: «ولی مسلم نمی تواند برای امور مولی علیه خود وصی غیر مسلم معین کند»، مصداق کدام اصطلاح است؟ (وکالت ۸۸)

(الف) مقید (ب) مخصص (ج) خاص (د) ناسخ

۱۰- عبارت «دائم» برای «نکاح» در ماده ۱۰۶۹ قانون مدنی که می گوید: «در نکاح دائم، شرط خیار نسبت به صدق، جایز است» مصداق کدام اصطلاح می باشد؟ (وکالت ۸۹)

(الف) مطلق (ب) مقید (به فتح یاء) (ج) مقید (به کسر یاء) (د) خاص

۱۱- ماده ۴۴۵ قانون مدنی می گوید: «هریک از خیارات، بعد از فوت، منتقل به وارث می شود». عیوب زن و مرد در عقد نکاح نیز موجب خیار فسخ است. ماده مذکور، مطلق است یا مقید؟

(وکالت ۹۰)

(الف) چون قدر متیقن در مقام مخاطب وجود دارد، مطلق است.
(ب) چون انصراف لفظ «خیارات» به خیارات موجود در معاملات، انصراف بدوی است، چنین انصرافی مانع اطلاق لفظ نمی شود (مطلق است).
(ج) چون انصراف لفظ «خیارات» به خیارات موجود در معاملات به دلیل کثرت وجود مصداق در خارج می باشد، این انصراف مانع اطلاق لفظ می شود (مطلق نیست).
(د) چون انصراف لفظ «خیارات» به خیارات موجود در معاملات، ناشی از کثرت استعمال لفظ در بعضی از مصداق آن است، مانع اطلاق لفظ می شود (مطلق نیست).

۱۲- اگر پزشکی به بیمار بگوید: «باید از همه انواع سبزی ها بخوری»، آیا بیمار می تواند به استناد این کلام، سبزی نشسته و ضد عفونی نشده بخورد؟ (فقه و حقوق ۹۰)

(الف) بله، چون کلام پزشک، عام است (ب) خیر، چون پزشک در مقام بیان نبوده است
(ج) بله، چون کلام پزشک، مطلق است (د) بله، مگر اینکه پزشک تصریح به خلاف آن نکند.

۱۳- ماده ۵۲۲ قانون آیین دادرسی مدنی، «تمکن مدیون» را شرط تحقق التزام به تأدیه خسارت قرار داده است. اگر در پاسخ به این سؤال که، «آیا منظور از تمکن، فقط تمکن مادی است و یا هم تمکن مادی و هم تمکن معنوی»، گفته شود، «قانون‌گذار با آوردن واژه تمکن به هم‌این موارد توجه داشته»، کدام مورد صادق خواهد بود؟
(الف) عموم (ب) تقیید (ج) اطلاق (د) عموم مستفاد از اطلاق

۱۴- برابر ماده ۳۰ قانون مدنی، «هر مالکی نسبت به مایملک خود، حق همه‌گونه تصرف و انتفاع دارد، مگر در مواردی که قانون استثناء کرده باشد». واژه «قانون» در این ماده، مصداق کدام گزینه است؟
(الف) مطلق (ب) مخصص (به فتح صاد) (ج) عام (د) مقید (به فتح یاء)

۱۵- انصراف در کدام مورد، مانع اطلاق است؟
(الف) انصراف تعهد به دین مالی (ب) انصراف ملک به مال غیرمنقول
(ج) انصراف مسلمان به شیعه در ایران (د) انصراف پدر به پدر مشروع

۱۶- دلالت الفاظ «عام بر عموم» و «مطلق بر اطلاق»، به ترتیب، چگونه است؟
(الف) مبتنی بر بنای عقلاء - مبتنی بر بنای عقلاء
(ب) وضعی - به مقدمات حکمت
(ج) به تبادر - به اصالةالظهور
(د) مطابقی - التزامی

۱۷- مطابق اصل ۱۶۷ قانون اساسی، «قاضی موظف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدونه بیابد». کلمه «قاضی» در اصل مزبور، دارای چه اطلاق است؟
(الف) فقط افرادی (ب) فقط افرادی و احوالی
(ج) افرادی، ازمانی و احوالی (د) افرادی یا ازمانی

۱۸- در خصوص ماده ۹۶۰ قانون مدنی که مقرر می‌دارد: «هیچ کس نمی‌تواند از خود سلب حریت کند»، چه می‌توان گفت؟
(الف) «هیچ کس»، مصداق لفظ عام و «حریت» اصطلاحاً مطلق است.
(ب) دلالت «هیچ کس» بر شمول، بر مبنای مقدمات حکمت است؛ اما دلالت «حریت»، بر شمول مستند به خود لفظ «حریت» است.
(ج) «هیچ کس» و «حریت»، هر دو از الفاظ عموم هستند.
(د) «هیچ کس» و «حریت»، هر دو از الفاظ مطلق هستند.

۱۹- مقصود از قید که فقدان آن، یکی از مقدمات حکمت و از شرایط تمسک به اطلاق دلیل است، چیست؟

«وکالت ۹۷»

- (الف) تنها قیود لفظی است که در متن همان دلیل، به عنوان قید حکم یا موضوع ذکر می شود.
- (ب) تنها قیود عقلی، مراد است.
- (ج) اعم از قید لفظی و عقلی است؛ و اعم است از اینکه قید در متن دلیل ذکر شود و یا در موقعیت و مقام صدور دلیل، موجود باشد.
- (د) تنها قیود لفظی است و قید عقلی نمی تواند مصداق قیدی باشد که دلیل لفظی را مقید نماید.

۲۰- برابر ماده ۶۴۵ قانون مجازات اسلامی؛ به منظور حفظ کیان خانواده، ثبت واقعه ازدواج دائم، طلاق و رجوع، طبق مقررات الزامی است. در خصوص واژه «طلاق» کدام مورد صحیح است؟

«وکالت ۹۸»

- (الف) شمول واژه «طلاق» نسبت به انواع طلاق، مشکوک است؛ بنابراین بر نوع غالب که طلاق رجعی است، حمل می شود.
- (ب) واژه «طلاق» لفظی عام است و همه افراد و انواع «طلاق» را در بر می گیرد.
- (ج) شمول واژه طلاق نسبت به انواع طلاق، از باب اطلاق لفظ «طلاق» است.
- (د) واژه طلاق، فقط دارای اطلاق احوالی است و فقط ناظر به طلاق در حالت های مختلف است.

۲۱- در کدامیک از موارد زیر، مطلق را باید بر مقید حمل کرد؟

«وکالت ۹۸»

- (الف) تدلیس در معامله، موجب خیار فسخ است - تدلیس در صلح، موجب خیار فسخ است.
- (ب) تلف کننده مال دیگری، ضامن آن است - تلف کننده مال دیگری به عمد، به حبس محکوم خواهد شد.
- (ج) قتل عمد از موانع ارث است - اگر قتل عمد به حکم قانون یا برای دفاع باشد، مانع از ارث نخواهد بود.
- (د) رضای حاصل در نتیجه اشتباه یا اکراه، موجب نفوذ معامله نیست - صلح به اکراه، نافذ نیست.

۲۲- با توجه به دو عبارت زیر، کدام مورد صحیح است؟

«وکالت ۹۹»

- عبارت اول: حد مصرف مُسکر، هشتاد ضربه شلاق است.
- عبارت دوم: غیرمسلمان تنها در صورت تظاهر به مصرف مُسکر، محکوم به حد می شود.
- (الف) مطلق و مقید، غیرهمسان (مختلفین) می باشند؛ و باید مطلق را حمل بر مقید کرد.
- (ب) مطلق و مقید، همسان (متفقین) می باشند؛ و موردی برای حمل مطلق بر مقید نیست.
- (ج) مطلق و مقید، غیرهمسان می باشند؛ و موردی برای حمل مطلق بر مقید نیست.
- (د) مطلق و مقید، همسان (متفقین) می باشند؛ و باید مطلق را حمل بر مقید کرد.

۱- طبق ماده ۱۲ قانون مدنی، «مال غیر منقول، آن است که از محلی به محل دیگر نتوان نقل نمود، اعم از اینکه استقرار آن ذاتی باشد یا به واسطه عمل انسان». کلمات بعد از «اعم از اینکه»

- (الف) مُبَيَّن (به کسر یاء) است.
(ب) قَرِينَةُ لَفْظِيَّة است.
(ج) قَرِينَةُ مُتَّصِلَة است.
(د) مُبَيَّن (به فتح یاء) است.

۲- به لفظی که از آن، غیر از معنای ظاهری اش اراده شود، در اصطلاح مباحث اصول چه می گویند؟

- (الف) مجمل (ب) محکم (ج) مؤول (د) نص

۳- ماده ۷۹۵ قانون مدنی می گوید: «هبه، عقدی است که به موجب آن، یک نفر مالی را مجاناً به کس دیگری تملیک می کند». در میان احتمالات راجع به معنای این عبارت، معنایی که زودتر به ذهن می آید این است که: «تعریف، ناظر به تملیک رایگان عین، دین و منفعت است و شامل انتقال رایگان حقوق (مثل: حق انتفاع و ارتفاق و رهن و تحجیر) که مرتبه ای ضعیف تر از مالکیت می باشد، نمی شود». دلالت این ماده بر این معنا، مصداق کدام مورد است؟

- (الف) نص (ب) ظاهر (ج) مؤول (د) متشابه

۴- ماده ۷۷۸ قانون مدنی که مقرر داشته: «اگر شرط شده باشد که مرتهن، حق فروش عین مرهونه را ندارد، باطل است»، مصداق کدام مورد است؟

- (الف) مُجْمَل (ب) مُبَيَّن (به فتح یاء) (ج) محکم (د) مُبَيَّن (به کسر یاء)

۵- ماده ۱۰۷۹ قانون مدنی که می گوید: «مهر باید بین طرفین تا حدی که رفع جهالت آنها بشود، معلوم باشد»، مصداق کدام مورد است؟

- (الف) قطع (ب) شک (ج) علم تفصیلی (د) علم اجمالی

۶- ماده ۸۶۱ قانون مدنی که می گوید: «موجب ارث دو امر است: نَسَب و سَبَب»، مصداق کدام اصطلاح است؟

- (الف) ظاهر (ب) محکم (ج) متشابه (د) مؤول

۷- ماده ۸۶۶ قانون مدنی مقرر می دارد: «در صورت نبودن وراثت، امر ترکه متوفی، راجع به حاکم است». از نظر کیفیت مصرف ترکه، این ماده، چگونه عبارتی است؟

- (الف) محکم (ب) مجمل (ج) مؤول (د) ظاهر

۱- اگر شارع بدون هیچ قیدی اظهار نماید «قتل نفس حرام است»؛ قطع در این حکم از کدام نوع است؟

(فقه و حقوق ۸۳)

(د) طریقی

(ج) قطاع

(ب) اجمالی

(الف) موضوعی

۲- چنانچه شارع تصریح نماید «مایع معلوم الخمریة، حرام است»، قطع از کدام نوع می باشد؟

(فقه و حقوق ۸۵)

(د) موضوعی

(ج) قطاع

(ب) اجمالی

(الف) طریقی

۳- هرگاه شخصی، مایعی را با قطع به اینکه خمر است بنوشد و پس از آن معلوم شود که مایع مزبور، آب بوده است، چنین شخصی چه نام دارد و آیا مستحق عقاب هست یا خیر؟

(فقه و حقوق ۸۶)

(د) عاصی - بله

(ج) مُتَجَرِّی - خیر

(ب) مُتَجَرِّی - بله

(الف) عاصی - خیر

۴- مراد از «حکومت» در برابر «کشف» در باب «دلیل انسداد» کدام است؟

(فقه و حقوق ۷۷)

(الف) نظارت دلیل حاکم بر دلیل محکوم و توسعه معنای آن است.

(ب) تفسیر دلیل حاکم بر دلیل محکوم و تضییق یا توسعه معنای آن است.

(ج) حکم عقل است به حجیت ظن مطلق، در صورت تمامیت مقدمات انسداد.

(د) حکم شرع است به حجیت ظن مطلق، در صورت تمامیت مقدمات انسداد.

۵- در عبارت «در صورت تمام بودن دلیل انسداد، عقل حکم بر حجیت مطلق ظن می کند» عنوان «حکومت» در برابر کدامیک از عناوین زیر قرار می گیرد؟

(فقه و حقوق ۸۴ و ۸۶)

(الف) کشف (ب) ورود

(ج) تخصّص

(د) تخصیص

۶- مطابق ماده ۳۱۰ قانون مدنی: «اگر کسی که مالی به عاریه یا ودیعه یا امثال آنها در دست اوست منکر گردد، از تاریخ انکار، در حکم غاصب است». با توجه به ماده ۳۰۸ قانون مدنی که غصب را «استیلاء بر حق غیر به نحو عدوان» معرفی کرده است، ماده ۳۱۰ ناظر به کدام مورد است؟

(وکالت ۹۵)

(الف) اماره قانونی

(ج) فرض قانون

(ب) اماره قضایی

(د) اصل عملی

وکالت ۱۷۸

- ۱- شبهه حکمیه چیست؟ آن است که حکم شرع یا قانون:
- الف) نسبت به موضوعی کلی، اشتباه و نادرست دریافت شده باشد.
 - ب) نسبت به موضوعی کلی، معلوم نباشد.
 - ج) در مورد یکی از مصادیق موضوع، محل تردید قرار گیرد.
 - د) نسبت به موضوعی، مشابه حکم موضوع دیگری باشد.

وکالت ۱۷۹

- ۲- شک در اصل تکلیف را شبهه می نامند.
- الف) تحریمیه ب) حکمیه ج) مصداقیه د) موضوعیه

فقه و حقوق ۷۹ و ۸۲

- ۳- در مورد «اماره» و «اصل»، کدام گزینه صحیح است؟

- الف) با بودن «اصل»، نوبت به «اماره» نمی رسد.
- ب) «اصل»، ناظر به واقع و «اماره» ناظر به ظاهر است.
- ج) در وضع هر دو، کشف از واقع، لحاظ شده است.
- د) با بودن «اماره»، نوبت به «اصل» نمی رسد.

وکالت ۸۰، ۸۱ و ۸۰ و ۸۰

- ۴- در تفاوت «اماره» و «اصل»، کدام گزینه غلط است؟

- الف) «اماره»، دلیل اجتهادی است؛ ولی «اصل»، دلیل فقهاتی است.
- ب) با استفاده از «اماره»، حکم واقعی را به دست می آوریم؛ ولی با «اصل»، حکم ظاهری را به دست می آوریم.
- ج) «اماره»، کاشف از واقع است؛ ولی «اصل»، فقط انسان را از شک و تردید بیرون می آورد.
- د) «امارات» بر «ادله قطعی» و «اصول»، مقدم هستند.

فقه و حقوق ۸۲

- ۵- دلیل فقهاتی، مجتهد را در چه حالتی و به چه حکمی رهنمون می کند؟

- الف) قطع، حکم واقعی ب) ظن، حکم ظاهری
- ج) شک، حکم واقعی د) شک، حکم ظاهری

- ۶- ماده ۱۲۷۱ قانون مدنی که مقرر می دارد: «مقرله اگر به کلی مجهول باشد، اقرار اثری ندارد و اگر فی الجمله معلوم باشد، مثل اقرار برای یکی از دو نفر معین، صحیح است»، مصداق کدام مورد است؟

فقه و حقوق ۹۰

- الف) علم تفصیلی ب) علم اجمالی ج) قطع د) شک

۱- اصل برائت در صورتی جاری می شود که:

«وکالت ۷۲ و ۷۹»

الف) در مورد تکلیف، شک و تردید وجود داشته باشد.

ب) مورد تکلیف، مردد میان اقل و اکثر باشد.

ج) دلیل و اماره‌ای مکلف را از تردید خارج نکند.

د) تردید در توجه تکلیف به مکلف باشد.

۲- مجرای اصل برائت، جایی است که مکلف

دچار تردید و شک شده باشد.

«وکالت ۷۴»

الف) در توجه تکلیف شرعی یا قانونی به خود

ب) در مورد تکلیف (مکلف به)

ج) بین وجوب و حرمت چیزی

د) نسبت به سقوط تکلیف شرعی یا قانونی خود

۳- اصل برائت در چه موردی، جاری می شود؟

«وکالت ۸۱ و ۷۷»

الف) در شبهات موضوعیه

ب) در دوران امر بین وجوب و حرمت

ج) در شک در توجه تکلیف

د) در تردید در مکلف به

۴- هرگاه میان متعاملین در مبلغ ثمن، اختلاف باشد، نظر کدامیک مقدم است؟ «وکالت ۸۵ و ۷۷»

الف) اختلاف متعاملین در مبلغ، به مجهول شدن ثمن و بطلان معامله می انجامد.

ب) با توجه به اصل برائت ذمه مشتری نسبت به مبلغ زائد، نظر وی مقدم خواهد بود.

ج) نظر بایع، مقدم است.

د) نظر هیچ یک تقدم ندارد و قاضی باید واقعیت را از طریق دیگر کشف کند.

۵- اختلاف نظر اخباریان و اصولیان، مربوط به کدام مورد است؟ «وکالت ۹۴»

الف) شبهات حکمی و موضوعی تحریمی.

ب) شبهات حکمی تحریمی.

ج) شبهات حکمی تحریمی و وجوبی.

د) شبهات حکمی وجوبی.

۶- بنا به نظر مشهور اصولیان، در شبهات محصوره و غیر محصوره، به ترتیب، کدام اصل جاری است؟ «وکالت ۹۴»

ب) برائت - احتیاط

الف) احتیاط - برائت

د) احتیاط - احتیاط

ج) برائت - برائت

دو کالت ۹۷

۷- درباره «اصل استصحاب» و «اصل برائت» کدام مورد صحیح است؟

- الف) استصحاب، اصل غیرمحرز؛ و برائت، اصل محرز است.
- ب) استصحاب، اصل محرز؛ و برائت، اصل غیرمحرز است.
- ج) هر دو اصل محرز هستند.
- د) هر دو اصل غیرمحرز هستند.

دو کالت ۹۵ و ۹۸

۸- در خصوص «اصل البرائة» و «اصل الاباحه» کدام مورد صحیح است؟

- الف) هر دو، در شبهات تحریمی و وجوبی جاری می‌شوند.
- ب) هر دو، بیان‌گر حکم ظاهری هستند.
- ج) اولی، در شبهات تحریمی و وجوبی؛ دومی، در شبهات وجوبی جاری می‌شود.
- د) اولی، مفید حکم ظاهری؛ و دومی، بیان‌گر حکم واقعی است.

- ۱- شبهات محصوره کدامند و در مورد آنها چه اصلی جاری است. شبهاتی اند که،
 (الف) مکلف، به یکی از چند مورد ممنوعیت، آگاه است و اصل اشتغال در این مورد حاکم است.
 (ب) مکلف، قادر بر انجام تمام تکلیف نیست؛ و اصل تخییر، حاکم بر وضع اوست.
 (ج) مورد تکلیف، میان امور متباین محدود، قرار دارد؛ و اصل احتیاط در این مورد جاری است.
 (د) مکلف نسبت به وجوب و حرمت عملی در تردید است و اصل احتیاط در آنها جاری است.

۲- در نزاعی جمعی، قتلی واقع شده است. تعداد شرکت کنندگان در نزاع، معلوم است؛ ولی بین آنها قاتل شناخته نمی شود. در این صورت، مسأله مشمول:

- (الف) شبهه محصوره است.
 (ب) شبهه غیر محصوره است.
 (ج) شبهه حکمیه است.
 (د) شبهه وجوبیه است.

۳- علم اجمالی، منجز است؟

- (الف) اصلاً منجز نیست.
 (ج) در همه موارد، منجز است.
 (ب) در شبهات محصوره، منجز است.
 (د) در دوران مکلف به میان اقل و اکثر استقلالی، منجز است.

۴- در مورد شک در «مکلف به» چه اصلی حاکم است؟

- (الف) اصل برائت.
 (ب) اصل اشتغال.
 (ج) لزوم توقف و رجوع به قرائن و مرجحات.
 (د) اصل برائت در شبهات غیر محصوره و اصل اشتغال در شبهات محصوره.

۵- در خصوص تردید در مبلغ دین، کدام اصل حاکم است؟

- (الف) اصل اشتغال
 (ب) اصل استصحاب بقای دین
 (ج) هیچ اصلی جاری نیست.
 (د) اصل برائت، نسبت به مازاد بر قدر متیقن

۶- شک و تردید در مکلف به مجرای چه اصلی است؟ (وکالت ۸۵ - منطبق با نظرات جدید آزمون وکالت)

- (الف) مجرای اصل برائت است.
 (ب) مجرای اصل احتیاط و اشتغال است.
 (ج) در شبهات محصوره، مجرای اصل اشتغال؛ و در دوران امر میان اقل و اکثر استقلالی، اصل برائت، جاری است.
 (د) مجرای اصل تخییر بوده و مکلف در انتخاب دو طرف احتمال، مختار است.

۷- کدام اصل در علم اجمالی، جاری است؟
 (الف) احتیاط
 (ب) استصحاب
 (ج) تخییر
 (د) عدم

۸- در کدامیک از موارد زیر، احتیاط لازم است؟

- الف) علم اجمالی، به علم تفصیلی به تکلیف؛ و شک بدوی تجزیه شود.
- ب) بعضی از اطراف علم اجمالی، از ابتلای مکلف خارج شود.
- ج) ارتکاب یکی از اطراف علم اجمالی، از باب اضطرار لازم باشد.
- د) بعضی از اطراف علم اجمالی، از ابتدا مورد ابتلای مکلف نباشد.

۹- شخصی می‌داند مبلغ دوست میلیون تومان بدهکار است؛ ولی نمی‌داند باید این مبلغ را به «الف»

بدهد یا «ب». بنابر حل مسئله با تکیه بر اصول عملی، نوع شبهه و اصل جاری در این مورد کدام است؟ «وکالت ۹۸»

- الف) «شبهه میان متباینین - شبهه موضوعیه» - اصل احتیاط
- ب) «شبهه میان متباینین - شبهه حکمیه» - اصل تخییر
- ج) «شبهه میان اقل و اکثر استقلالی - شبهه موضوعیه» - اصل احتیاط
- د) «شبهه میان اقل و اکثر استقلالی - شبهه حکمیه» - اصل تخییر

«وکالت ۷۲، ۷۷، ۷۸، ۸۱، ۸۵ و ۸۶»

۱- در دَوَران اَمَر بین مَحذورین، کدام اصل جاری است؟

- (الف) اصل بَرائت.
- (ب) اصل احتیاط.
- (ج) اصل تَخییر؛ و مَکلف، ناچاراً باید یکی از دو حکم را انتخاب کند.
- (د) هیچ اصلی حاکم نیست؛ بلکه تَخییر، تَکوینی و اجتناب‌ناپذیر است.

«وکالت ۷۴»

۲- در بین افراد واجب تَخییری، چه اصلی جاری است؟

- (الف) اصالة التَخییر.
- (ب) توجّه به قاعده ترتّب.
- (ج) اصالة الاشتغال؛ و در انتخاب یکی از افراد واجب، رعایت احتیاط لازم است.
- (د) هیچ اصلی.

۳- طبق ماده ۶۶۹ قانون مجازات اسلامی، کیفر تهدید، شلاق یا زندان است. چنین کیفری مصداق چه نوع تَخییری است؟

«وکالت ۹۰»

- (الف) تَخییر بین مَحذورین.
- (ب) تَخییر بین دو حکم متزاحم.
- (ج) تَخییر بین دو دلیل متعارض.
- (د) تَخییر بین افراد واجب مَخیر.

«وکالت ۹۴»

۴- اصل تَخییر در کدام مورد جاری است؟

- (الف) افراد واجب مَخیر
- (ب) دو دلیل متعارض
- (ج) دو حکم متزاحم
- (د) دَوَران بین مَحذورین

۵- هرگاه دادرس در خصوص پرونده‌ای تردید داشته باشد که آیا رسیدگی به آن، در قلمروی صلاحیت قضایی او است، در نتیجه باید به آن پرونده، رسیدگی کند؛ و یا در قلمروی صلاحیت او نیست؛ این امر، مصداق کدام مورد است؟

«وکالت ۹۸»

- (الف) دَوَران امر میان متباینین و لزوم احتیاط
- (ب) دَوَران امر میان مَحذورین
- (ج) شبهه تحریمی ناشی از فقدان نص و لزوم احتیاط
- (د) شک در مَکلف‌به و اجرای اصل بَرائت

۱- «اصل مثبت» چیست؟

- الف) «اصل مثبت»، آن است که حکمی را اثبات نماید.
- ب) اصل، هنگامی مثبت است که موضوعات احکام را اثبات نماید.
- ج) اصل، هنگامی مثبت است که آثار عقلی و یا طبیعی و یا عرفی مورد آن، خواسته شود.
- د) «اصل مثبت» در برابر اصل منفی است که در امور عدمی جاری شده باشد.

۲- استصحاب قهقرایی یا وارونه آن است که:

- الف) زمان متیقن و زمان مشکوک، واحد باشند.
- ب) زمان مشکوک، مقدم بر زمان متیقن باشد.
- ج) زمان شک و زمان یقین، واحد نباشند.
- د) شک لاحق موجب تزلزل در یقین سابق شود.

۳- هرگاه در نسخ ضمنی قانونی به وسیله قانون دیگر تردید شود، چه اصلی جاری است؟

- الف) استصحاب بقای حکم محتمل المنسوخیه.
- ب) اصل اشتغال نسبت به هر دو قانون و لزوم رعایت احتیاط در مسأله.
- ج) اصل عدم بقای حکم محتمل المنسوخیه با توجه به احتمال ناسخ.
- د) اصل برائت، نسبت به تکلیفی که قانون محتمل المنسوخیه بر آن دلالت کرده است.

۴- هرگاه در اسقاط ذی حق نسبت به حق خود، تردید باشد؛ استصحاب بقای حق از کدام قسم

استصحاب است؟

- الف) در مورد شک در مقتضی.
- ب) در مورد شک در وجود رافع.
- ج) در مورد شک در رافعیّت رافع.
- د) در مورد شک در رافع.

۵- «اصل مثبت»، عبارت است از اینکه بخواهند از اجرای اصل:

- الف) آثار شرعی مجرای آن را اثبات نمایند.
- ب) آثار دیگری به غیر از آثار شرعی برای مجرای آن، اثبات نمایند.
- ج) حکم ظاهری را اثبات کنند.
- د) واقعیّت را اثبات کنند.

«وکالت ۷۷»

۶- «اصل تأخر حادث» اصلی است که به موجب آن:

- (الف) حکم به تأخر حوادث داده می‌شود.
 (ب) تأخیر در اثبات آثار حادثه، جایز نیست.
 (ج) در مورد حوادث متوالی، حادثه معلوم‌التاریخ، مؤخر از مجهول‌التاریخ فرض می‌شود.
 (د) عکس گزینه «ج».

۷- «هرگاه دخول شیء در مبیع، عرفاً مشکوک باشد، آن شیء داخل در بیع نخواهد بود». این معنی ناشی از اصل است.

«وکالت ۸۰، ۸۳، ۸۷ و ۸۹»

(د) عدم

(ج) تأخر حادث

(ب) براءت

(الف) استصحاب

۸- اگر در صحت طلاقی تردید شود، استصحاب بقای زوجیت، از مقوله شک در مقتضی یا شک در وجود رافع یا رافعیّت موجود است؟

«وکالت ۸۲»

- (الف) از مقوله شک در مقتضی است.
 (ب) شک در وجود رافع است.
 (ج) شک در رافعیّت موجود است.
 (د) از هیچ‌یک از مقولات یاد شده نیست.

۹- «امارات»، مثبت آثار و لوازم متعلق خود می‌باشند؟

«وکالت ۸۳»

(الف) بله.

(ب) خیر.

(ج) تنها مثبت آثار شرعی متعلق خود می‌باشند.

(د) به جز لوازم عقلی، مثبت کلیه لوازم دیگر متعلق خود می‌باشند.

۱۰- آیا «اصل مثبت»، شرعاً حجت و معتبر است؟

«وکالت ۸۴»

(الف) حجت و معتبر نیست.

(ب) حجت و معتبر است.

(ج) تنها در احکام شرعی، حجت و معتبر است. (د) تنها در مورد آثار عقلی، حجت و معتبر است.

۱۱- اگر در بقای اعتبار قانونی تردید شود تکلیف چیست؟

«وکالت ۸۴»

(الف) اصل، عدم اعتبار فعلی آن قانون است.

(ب) بقای اعتبار قانون، استصحاب می‌شود.

(ج) در صورت احتمال نسخ، نمی‌توان آن قانون را معتبر دانست.

(د) اگر از قوانین جزایی باشد، با توجه به اصل براءت، باید آن را نسخ شده بدانیم.

۱۲- تفاوت «اصل عدم» با «استصحاب عدمی» چیست؟

«وکالت ۸۵»

(الف) «اصل عدم» از اصول عملیه است؛ اما «استصحاب عدمی»، جنبه امارت دارد.

(ب) «استصحاب عدمی» نسبت به «اصل عدم»، اعم است.

(ج) در «استصحاب عدمی»، حالت سابق لحاظ می‌شود؛ اما «اصل عدم»، توجهی به حالت سابق ندارد.

(د) تفاوتی میان این دو اصل نیست.

۱۳- استصحاب بقای زوجیت در صورت تردید در وقوع طلاق، چه نوع استصحابی است؟ از نوع شک در:

(الف) وجود رافع است.
(ج) رافعیّت موجود است.
(ب) بقای مستصحب است.
(د) مقتضی است.

۱۴- در صورتی که تقدّم و تأخّر وقوع دو معامله متعارض، نامعلوم؛ ولی تاریخ وقوع یکی از آن دو معلوم باشد، تکلیف چیست؟

(الف) هر دو معامله از درجه اعتبار ساقط هستند.
(ب) معامله‌ای که تاریخ وقوعش معلوم است، باطل شناخته می‌شود.
(ج) معامله‌ای که تاریخ وقوعش نامعلوم است، صحیح است.
(د) معامله‌ای که تاریخ وقوعش معلوم است، صحیح است.

۱۵- اگر از متوفی دو وصیت‌نامه متعارض ابراز گردد که یکی دارای تاریخ و دیگری مجهول‌التاریخ باشد، تکلیف چیست؟

(الف) طبق اصل تأخّر حادث، باید وصیت‌نامه بدون تاریخ را حاوی آخرین اراده موصی دانسته و به آن عمل کرد.
(ب) وصیت‌نامه بدون تاریخ، ناقص بوده و نمی‌توان آن را آخرین اراده موصی شناخت.
(ج) از نظر شرعی، نداشتن تاریخ، وصیت‌نامه را از اعتبار نمی‌اندازد و باید به هر دو وصیت، عمل کرد.
(د) تنها موادی از دو وصیت‌نامه که مشترک است، لازم‌الاجرا می‌باشد.

۱۶- کدام گزینه، رکن استصحاب نیست؟

(الف) سبق زمان حدوث یقین بر زمان حدوث شک.
(ج) فعلیّت یقین و شک.
(ب) اتحاد موضوع یقین و شک.
(د) تقدّم متیقّن بر مشکوک.

۱۷- ماده ۱۲۵۷ قانون مدنی که می‌گوید: «هر کس مدعی حقی باشد باید آن را اثبات کند»، ریشه در چه اصلی دارد؟

(الف) استصحاب (ب) اشتغال (ج) صحت (د) عدم

۱۸- ماده ۸۷۴ قانون مدنی می‌گوید: «اگر اشخاصی که بین آنها توارث باشد، بمیرند و تاریخ فوت یکی از آنها، معلوم؛ و دیگری از حیث تقدّم و تأخّر، مجهول باشد؛ فقط آنکه فوتش مجهول است، از آن دیگری ارث می‌برد». حکم این ماده، مبتنی بر چیست؟

(الف) قاعده یقین یا شک ساری (ب) اصل استصحاب (ج) اصل عدم قرینه (د) اصل تأخّر حادث

۱۹- در رابطه با ماده ۸۷۴ قانون مدنی که مقرر داشته، «اگر اشخاصی که بین آنها توارث باشد، بمیرند و تاریخ فوت یکی از آنها، معلوم و دیگری از حیث تقدّم و تأخّر، مجهول باشد، فقط آنکه تاریخ فوتش مجهول است، از آن دیگری ارث می‌برد»، کدام گزینه صادق است؟ (وکالت ۹۲)

الف) حکم ظاهری و اصل احتیاط
 ب) حکم واقعی اولی و اصل استصحاب
 ج) حکم ظاهری و اصل تأخّر حادث
 د) حکم نفس‌الامری و اصل استصحاب

۲۰- دلیل عدم حجّیت استصحاب قهقری کدام است؟ (وکالت ۹۳ و ۹۷)

الف) عدم فعلیت شک و یقین
 ب) تقدّم زمان مشکوک بر متیقّن
 ج) تعدّد متیقّن و مشکوک
 د) وحدت زمان متیقّن و مشکوک

۲۱- قاعده یقین، به کدام دلیل اعتبار ندارد؟ (وکالت ۹۳)

الف) تقدّم زمان مشکوک بر متیقّن
 ب) تعدّد متعلّق یقین و شک
 ج) عدم وجود شک لاحق
 د) عدم بقای یقین گذشته

۲۲- به وسیله استصحاب کدامیک از آثار زیر، ثابت می‌شود؟ (وکالت ۹۳)

الف) فقط آثار شرعی بی‌واسطه مستصحاب
 ب) آثار شرعی و غیر شرعی مستصحاب
 ج) فقط آثار شرعی و عقلی بی‌واسطه مستصحاب
 د) فقط آثار شرعی بی‌واسطه مستصحاب؛ و آثار شرعی با واسطه عقلی یا عادی مستصحاب

۲۳- عقد نکاحی واقع شده است. پس از مدّتی شوهر، بذل مدّت کرده است؛ ولی نمی‌دانیم نکاح، دائم بوده یا موقت. با استصحاب نکاح به طور کلی، کدامیک از آثار زیر مترتب می‌شود؟

الف) فقط توارث و وجوب نفقه.
 ب) فقط حرمت ازدواج زن و وجوب نفقه.
 ج) حلیت تمتع، حرمت ازدواج زن، توارث و وجوب نفقه.
 د) فقط حلیت تمتع و حرمت ازدواج زن.

۲۴- درباره استصحاب قهقری (استصحاب مقلوب) کدام مورد صحیح است؟ (وکالت ۹۵)

الف) مطلقاً حجّت است.
 ب) فقط در استنباط احکام، حجّت است.
 ج) مطلقاً حجّت نیست.
 د) فقط در استنباط معانی الفاظ، حجّت است.

۲۵- منظور از شک به عنوان یکی از ارکان استصحاب، کدام است؟ (وکالت ۹۵)

الف) احتمال مساوی
 ب) وهم و احتمال مساوی
 ج) احتمال مساوی، ظن غیرمعتبر و وهم
 د) ظن غیرمعتبر و احتمال مساوی

۲۶- درستی ضمانت از شوهر نسبت به نفقه ایام آینده زوجه، با توجه به اینکه وجود زوجیت در آینده به عنوان سبب دین مشکوک است، با استناد به کدام مورد، قابل توجیه است؟ «وکالت ۹۷»

الف) استصحاب مقلوب

ب) قاعده یقین و شک ساری

ج) استصحاب امر استقبالی

د) قاعده مقتضی و مانع

۲۷- مراد از «مقتضی» در بحث «استصحاب در موارد شک در مقتضی» کدام است؟ «وکالت ۹۷ و ۹۳»

ب) مقتضی حکم

الف) استعداد بقای حکم

د) علت حکم

ج) سبب حکم

۲۸- در خیار تبعض صفقه، چنانچه صاحب خیار در زمان اول، خیار خود را اعمال نکند و سپس تردید به وجود آید که آیا خیار مزبور باقی است یا خیر؛ این شک و تردید، مربوط به کدام مورد زیر است؟ «وکالت ۹۷»

ب) مقتضی

الف) رافعیّت امر موجود

د) رافع

ج) وجود رافع

۲۹- بنا بر عدم اعتبار «اصل مثبت»، کدامیک از آثار زیر، بر مستصحب بار می شود؟ «وکالت ۹۷»

الف) آثار شرعی و حقوقی بی واسطه یا با یک یا چند واسطه شرعی، حقوقی یا عقلی

ب) آثار شرعی و حقوقی بی واسطه یا با یک یا چند واسطه شرعی، حقوقی، عقلی یا عادی

ج) فقط آثار شرعی و حقوقی بی واسطه

د) آثار شرعی و حقوقی بی واسطه یا با یک یا چند واسطه شرعی و حقوقی

۳۰- به موجب قراردادی، یکی از دو شریک مال غیرمنقول، سهم خود را به ثالث منتقل می کند؛ ولی نمی دانیم بیع بوده یا صلح معوض. چنانچه در مجلس عقد؛ قرارداد مزبور توسط یکی از طرفین فسخ شود؛ کدام مورد صحیح است؟ «وکالت ۹۸»

الف) استصحاب عقد به طور کلی، جاری است.

ب) قرارداد را باید فسخ شده دانست.

ج) استصحاب عقد صلح معوض، جاری است.

د) استصحاب عقد بیع، جاری است.

۱۹۹۵

۳۱- در کدام مورد باید حکم به وقوع قرارداد گردد؟

- (الف) بعد از ایجاب، دو حادثه روی می‌دهد: رد ایجاب و قبولی آن. تاریخ رد، معلوم و تاریخ قبول مجهول است.
- (ب) بعد از ایجاب دو حادثه روی می‌دهد: رد ایجاب و قبولی آن. تاریخ هر دو مجهول است.
- (ج) بعد از ایجاب، دو حادثه روی می‌دهد: رجوع از ایجاب و قبولی آن. تاریخ رجوع از ایجاب، مجهول و تاریخ قبول، معلوم است.
- (د) بعد از ایجاب، دو حادثه روی می‌دهد: رجوع از ایجاب و قبول آن. تاریخ رجوع و قبول هر دو مجهول است.

۱۹۹۶

۳۲- کدام مورد از شرایط جریان اصل استصحاب نیست؟

- (الف) تقدّم زمان یقین بر شک
- (ب) وحدت متعلّق یقین و شک
- (ج) تعدّد زمان متیقّن و مشکوک
- (د) تقدّم زمان متیقّن بر زمان مشکوک

۱- تقدّم استصحاب بر اصل برائت به این دلیل است که استصحاب:

- الف) دلیلش اخص از دلیل برائت است.
- ب) امارت دارد و آماره بر اصل، مقدّم است.
- ج) اصلاً تقدّمی نداشته؛ بلکه دو اصل متعارض اند.
- د) به دلیل تقدّم ادله شرعی بر ادله عقلی است.

۲- در تعارض اصالةالصحة در معاملات با استصحاب بقای مالکیت متعاملین نسبت به مال خود،

حکم چیست؟

- الف) هر دو اصل، ساقط؛ و حکم مسأله با موازین دیگر باید به دست آید.
- ب) استصحاب جنبه امارت دارد و مقدّم بر اصل صحت است؛ و باید طبق استصحاب، عمل کرد.
- ج) اصالةالصحة چون یک حکم شرعی و قانونی است، بر استصحاب که حکمی بر اساس روش عقلاء است، مقدّم است.
- د) اصالةالصحة به دلیل اخص بودنِ موردِ آن از موردِ استصحاب، مقدّم است؛ و گرنه موردی برای اصالةالصحة باقی نمی ماند.

۳- تراحم دو حکم، هنگامی است که:

- الف) دو حکم با یکدیگر متعارض باشند و باید به اهم عمل کرد.
- ب) هر دو مطلوب بوده ولی مکلف، عملاً نتواند به هر دو با هم عمل کند.
- ج) مکلف در میان دو دلیل که یکی دلالت بر وجوب؛ و یکی دلالت بر حرمت داشته باشد، قرار گیرد.
- د) شارع یا قانون گذار نتواند مدلول هر دو دلیل را از مکلف خواستار باشد.

۴- در تعارض دو دلیل، چه باید کرد؟

الف) مطلقاً تساقط.

- ب) حاکم کردن قاعده و تساقط دلیلین و یا جمع عرفی.
- ج) در تعارض دو حدیث، اصالةالتخیر؛ و در تعارض سایر ادله، قاعده تساقط، حاکم است.
- د) در تعارض دو دلیل از نوع امارات، تساقط؛ و در تعارض اصول، استصحاب بر دیگر اصول، تقدّم دارد.
- هـ- حالت دو مصوبه مقنن که بدون وجود تباین بین آن دو در مقام تصویب، در عمل، اجرای هر دو مقدور نباشد، کدام است؟

الف) تعارض ب) تراحم

ج) مجمل و مبّین د) ناسخ و منسوخ

۶- هرگاه دو وصیت متعارض و بدون تاریخ از متوفی ارائه شود، تکلیف چیست؟

«وکالت ۱۷۸»

- الف) طبق اصاله‌الاشغال، ورثه مکلف به عمل به هر دو وصیت می‌باشند.
- ب) طبق اصاله‌التخیر، ورثه در عمل به هر یک از دو وصیت، مخیرند.
- ج) طبق اصاله‌الصحة، هر دو وصیت لازم‌الاجرا می‌باشند.
- د) تعارض، موجب سقوط اعتبار هر دو وصیت می‌گردد.

۷- اگر انتقال مال غیر، واجد همه ارکان بزه کلاهبرداری نباشد؛ ولی قانون، مجازات کلاهبرداری را برای آن در نظر بگیرد؛ از باب است.

«وکالت ۱۸۰»

- الف) حکومت
- ب) تخصیص
- ج) تخصص
- د) ورود

۸- مرجحات عبارت است از آنچه در مقام:

«وکالت ۱۸۰»

- الف) نسخ قانون به آن توجه شده است.
- ب) قانون‌گذاری سبب ترجیح قانون شده است.
- ج) رفع اجمال از دو قانون، مؤثر است.
- د) تراحم، موجب ترجیح دلیلی بر دلیل دیگر می‌شود.

۹- وکیل دادگستری برای روز و ساعت معین، به دو دادگاه دعوت شده است. موقعیت مزبور از قبیل است.

«وکالت ۱۸۰»

- الف) تعارض
- ب) تراحم
- ج) تعادل
- د) تراجیح

۱۰- در تعارض ادله متکافی، چه باید کرد؟

«وکالت ۱۸۱»

- الف) از همه باید چشم پوشید.
- ب) دلیل حرمت بر دلیل وجوب، مقدم می‌شود.
- ج) در تعارض روایات، اصل تخیر؛ و در سایر ادله، تساقط حاکم است.
- د) برحسب اصل تخیر، باید یکی از آنها را مورد عمل قرار داد.

«وکالت ۸۱ و ۸۷»

۱۱- در تعارض استصحاب سببی و مسببی چه باید کرد؟

- الف) تساقط دو استصحاب.
- ب) استصحاب در سبب، مقدم است.
- ج) استصحاب در مسبب، مقدم است.
- د) استصحابی که موافق احتیاط باشد، مقدم است.

«وکالت ۸۲ و ۸۵»

۱۲- نسبت میان قاعده لاضرر و اصل تسلیط چیست؟

- الف) قاعده لاضرر، مخصص اصل تسلیط است.
- ب) قاعده لاضرر، حاکم بر اصل تسلیط است.
- ج) قاعده لاضرر، وارد بر اصل تسلیط است.
- د) قاعده لاضرر، ناسخ جزئی و ضمنی اصل تسلیط است.

«وکالت ۸۲»

۱۳- تعارض ظن با اصل استصحاب، چه حکمی دارد؟

- الف) ظن، مطلقاً بر اصول، مقدم است.
- ب) ظن خاص و معتبر، بر استصحاب مقدم است.
- ج) تعارض ظن با اصل استصحاب، موجب تساقط هر دو می‌گردد.
- د) ظنون متعلق به موضوعات، مقدم بر اصل استصحاب است؛ ولی ظنون در ارتباط با احکام، در صورت تعارض، تساقط می‌کنند.

«وکالت ۸۳»

۱۴- در تعارض میان اصل استصحاب و اصل تخییر، کدامیک مقدم است؟

- الف) استصحاب، مقدم است.
- ب) اصل تخییر، حاکم است.
- ج) استصحاب وجودی، مقدم؛ و استصحاب عدمی، مؤخر از اصل تخییر است.
- د) استصحاب حکم عقل، مقدم؛ و استصحاب حکم شرع، مؤخر از اصل تخییر است.

«وکالت ۸۴»

۱۵- مقصود از «الجمع بین الدلیلین مهما امکن أولى من الطرح» آن است که:

- الف) در موارد تزاحم باید به تکلیفی که ممکن است، عمل کرد.
- ب) در دوران امر بین اقل و اکثر باید تا آنجا که ممکن است فرمان شارع را امتثال نمود.
- ج) جمع عرفی میان دو دلیل متعارض، لازم؛ و بر طرح یکی از آن دو یا هر دو مقدم است.
- د) در هر حال باید میان دو دلیل متعارض، جمع کرد؛ حتی جمعی که شاهی از لفظ بر آن نباشد.

«وکالت ۸۴»

۱۶- در تعارض میان «دلیل» و «استصحاب»:

- الف) هر دو ساقط می‌شوند و باید به اصول و قواعد مراجعه نمود.
- ب) دلیل بر استصحاب، مقدم است؛ چون با وجود دلیل، شکی باقی نمی‌ماند.
- ج) در صورتی که استصحاب مربوط به امر وجودی باشد، بر دلیل، مقدم است.
- د) استصحاب در صورتی که مربوط به امر عدمی باشد، بر دلیل، مقدم است.

«وکالت ۸۴»

۱۷- در تعارض قاعده ید با اصل استصحاب:

- الف) قاعده ید، مقدم است.
- ب) هر دو ساقط می‌شوند.
- ج) اصل تخییر، جاری می‌شود.
- د) اصل استصحاب، مقدم است.

«وکالت ۸۵»

۱۸- در تعارض اصل استصحاب با اصل اشتغال و احتیاط، تکلیف چیست؟

- الف) اصل استصحاب در تمام موارد بر اصل اشتغال، مقدم است.
- ب) اصل استصحاب در صورتی که موضوع احتیاط را منتفی سازد، مقدم خواهد بود.
- ج) اصل احتیاط در هر مورد، وسیله احراز واقعیت؛ و به تعبیری طریق نجات است.
- د) حکم به تساقط هر دو اصل کرده و اصل ثالثی بر حسب مورد حاکم خواهد بود.

۱۹- مفاد قاعده «الجمعُ بین الدلیلین مهما امکن اُولی من الطرح»

(وکالت ۸۷)

- الف) جمع تبرعی بدون شاهد لفظی را تجویز می‌نماید.
ب) قاعده‌ای عقلی و محدود است به باب تعارض میان دو حکم شرعی.
ج) بیان‌گر حکمی شرعی است، ناظر به رفع تعارض میان دو دلیل.
د) قاعده‌ای است عقلایی که تنها بر لزوم جمع عرفی میان دو دلیل به ظاهر متعارض، دلالت می‌نماید.

۲۰- شخصی، زوجه و پدری فقیر دارد که باید مخارج هر دو را مطابق مادتين ۱۱۰۶ و ۱۲۰۰ قانون مدنی بپردازد؛ ولی تنها مخارج یک نفرشان را می‌تواند تأمین کند. طبق ماده ۱۲۰۳ آن قانون، پرداخت نفقه زوجه بر نفقه پدر، مقدم است. این وضعیت مصداق چیست؟ (وکالت ۸۸)

- الف) تعارض واقعی
ب) تعارض ظاهری
ج) تراحم
د) تخصیص

۲۱- در مورد دو عبارت «محاکمات دادگاه‌ها علنی است» و «رسیدگی به جرائم اطفال، علنی نخواهد بود»، کدامیک از عناوین زیر صادق است؟
(فقه و حقوق ۸۹)

- الف) حکومت دلیل دوم
ب) تخصیص
ج) تساقط
د) خروج تخصیصی دلیل دوم

۲۲- از آنجا که مطابق ماده ۳۹ آیین‌نامه لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری «ادای سوگند بعد از حاضر شدن پروانه وکالت؛ یعنی پس از اتمام دوره کارآموزی وکالت، انجام می‌شود»، مجازات مربوط به تخلف از قسم، موضوع بند ۳ ماده ۸۱ آن آیین‌نامه، شامل حال کسی که مشغول گذراندن دوره کارآموزی است نمی‌گردد. این وضعیت مصداق کدامیک از موارد ذیل است؟

(وکالت ۸۹)

- الف) خروج تخصیصی
ب) خروج تخصیصی
ج) حکومت
د) ورود

۲۳- ماده ۴۶ قانون مجازات اسلامی مقرر داشته است: «در جرائم قابل تعزیر هرگاه فعل واحد دارای عناوین متعدده جرم باشد، مجازات جرمی داده می‌شود که مجازات آن اشد است». مجازات قصاص، حدود و دیات نسبت به این حکم چه رابطه‌ای دارد؟

(وکالت ۹۰)

- الف) تقیید
ب) ورود
ج) تخصیص
د) تخصیص

۲۴- برابر ماده ۵۹۵ قانون مجازات اسلامی، توافق بین دو یا چند نفر مبنی بر دریافت و پرداخت ربا جرم است؛ و طبق تبصره ۳ همان ماده، ربای بین پدر و فرزند یا زن و شوهر، مشمول مقررات این ماده نخواهد بود. بین ماده و تبصره مذکور، چه نسبتی وجود دارد؟

(وکالت ۹۰)

- الف) ورود
ب) حکومت
ج) تخصیص
د) تخصیص

۲۵- ماده ۹۵۶ قانون مدنی، مرگ طبیعی را پایان اهلیت استحقاق انسان شمرده است؛ پس در ۱۰۱۸ همان قانون، تاریخ صدور حکم موت فرضی را (در مورد غایب و مفقودالذکر) پایان آن اهلیت شمرده است. رابطه ماده ۱۰۱۸ نسبت به ماده ۹۵۶ قانون مذکور مصداق کدام ماده است؟

(ب) ورود

(د) تخیس

(الف) حکومت

(ج) تخصیص

۱۳۹۱/۱۳/۱۹

۲۶- استصحاب در تعارض با کدام مورد، بر آن مقدم است؟

(ب) قاعده ید

(د) اصل الاحتیاط

(الف) قاعده فراغ و تجاوز

(ج) اصل الاحتیاط

۱۳۹۱/۱۳/۱۹

۲۷- در خصوص تعارض قاعده ید با اصل استصحاب، کدام مورد صحیح است؟

(الف) قاعده ید مقدم است؛ خواه اماره باشد یا اصل.

(ب) استصحاب، مقدم است؛ خواه قاعده ید، اماره باشد یا اصل.

(ج) قاعده ید مقدم است؛ اگر اصل باشد.

(د) قاعده ید مقدم است؛ اگر اماره باشد.

۱۳۹۱/۱۳/۱۹

۲۸- تقدّم ماده ۱۲۸۱ قانون مدنی بر ماده ۱۲۷۵ قانون مدنی، از کدام باب است؟

- «ماده ۱۲۷۵ قانون مدنی: هر کس اقرار به حقی برای غیر کند، ملزم به اقرار خود نخواهد بود».

- «ماده ۱۲۸۱ قانون مدنی: قید دین در دفتر تجار به منزله اقرار کتبی است».

(ب) ورود

(د) تخصیص

(الف) حکومت

(ج) تخصّص

۲۹- مطابق اصل ۷۷ قانون اساسی، عهدنامه‌ها، مقاوله‌نامه‌ها، قراردادهای و موافقت‌نامه‌های

بین‌المللی، باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسند. بر اساس نظریه تفسیری شورای نگهبان،

قراردادهایی که برای انجام معامله با شرکت‌های خارجی دارای شخصیت حقوقی منعقد می‌شوند،

خودبه‌خود، مشمول اصل ۷۷ قانون اساسی نبوده، یعنی قرارداد بین‌المللی محسوب نمی‌شوند و نیاز

به تصویب مجلس ندارند. بنابراین، این‌گونه قراردادهای از کدام باب، از اصل ۷۷ قانون اساسی

خارج هستند؟

۱۳۹۱/۱۳/۱۹

(ب) ورود

(د) تخصیص

(الف) تخصّص

(ج) حکومت

۳۰- تقدّم ماده ۱۵۸ قانون مدنی بر ماده ۱۵۷ قانون مدنی، از کدام باب است؟
ماده ۱۵۷ قانون مدنی: «هرگاه دو زمین در دو طرف نهر محاذی هم واقع شوند و حق تقدّم یکی بر دیگری محرز نباشد؛ و هر دو در یک زمان بخواهند آب ببرند و آب کافی برای هر دو نباشد؛ باید برای تقدّم و تأخّر در بردن آب، به نسبت حصّه، قرعه زده شود».
ماده ۱۵۸ قانون مدنی: «هرگاه تاریخ احیاء اراضی اطراف رودخانه، مختلف باشد، زمینی که احیاء آن مقدّم بوده است در بردن آب نیز بر زمین متأخّر در احیاء، مقدّم می‌شود؛ اگرچه پائین‌تر از آن باشد».

الف) تخصیص (ب) تخصّص (ج) ورود (د) حکومت
۳۱- قاعده «تقدیم اهم بر مهم»، مربوط به کدام مورد است؟
الف) دو دلیل متعارض (ب) افراد واجب مخیر
ج) دو حکم متزاحم (د) دَوَران بین محذورین

۳۲- در تعارض اصل استصحاب با اصل تخییر، به ترتیب، کدام اصل بر دیگری مقدّم می‌شود؛ و از چه بابی؟
الف) تخییر - حکومت (ب) استصحاب - حکومت
ج) تخییر - ورود (د) استصحاب - ورود

۳۳- مطابق اصل ۳۶ قانون اساسی: «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد». همچنین برابر اصل ۱۶۷ قانون اساسی: «قاضی موظّف است کوشش کند حکم هر دعوا را در قوانین مدوّنه بیابد و اگر نیابد با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر، حکم قضیه را صادر نماید».

بنابر مراتب فوق، تقدّم اصل ۱۶۷ بر اصل ۳۶، از چه بابی است؟
الف) ورود (ب) تخصیص (ج) حکومت (د) تخصّص

۳۴- در ماده ۶۶۹ قانون مجازات اسلامی، قانون‌گذار برای جرم تهدید به قتل، مجازات شلاق یا زندان تعیین کرده است. اختیار قاضی در انتخاب یکی از این دو، مبتنی بر کدام نوع از تخییر است؟

الف) تخییر بین افراد واجب تخییری (ب) تخییر واقعی یا قانونی
ج) تخییر در موارد دَوَران بین محذورین (د) تخییر بین دو حکم متزاحم

۳۵- کدامیک، از مرجّحات باب تراحم نیست؟
الف) تقدّم واجب مضیق بر واجب مّوسع
ج) تقدّم حکم ثانوی بر حکم اولی
ب) تقدّم واجب عینی بر واجب کفایی
د) تقدّم حق الناس بر حق الله

«وکالت ۹۷»

۳۶- تفاوت باب تعارض و تراحم، در کدام مورد است؟

- (الف) در تعارض، دلالت دلیل، مجمل است؛ ولی در باب تراحم، دو حکم که ضرورتاً یکی اهم و دیگری مهم است، با هم تراحم می‌نمایند.
- (ب) در تعارض، ناسازگاری در ناحیه دلالت دو یا چند دلیل است؛ ولی در تراحم، مشکل در ناحیه اجرا و امتثال حکم است.
- (ج) در باب تعارض، دو دلیل مطلقاً حتی در صورت ترجیح یکی بر دیگری، از اعتبار ساقط می‌شوند؛ ولی در تراحم، همواره تکلیف اهم، مقدم می‌شود.
- (د) در باب تراحم، معیار شناسایی حکم اهم از مهم، عقلی و بدیهی است؛ ولی در باب تعارض، معیارهای ترجیح، مبهم و اختلافی است.

۳۷- در مقایسه میان «تخیر در واجب تخیری» و «تخیر به عنوان اصل عملی»، کدام مورد

«وکالت ۹۸»

صحیح است؟

- (الف) اولی، یک حکم واقعی شرعی است؛ ولی دومی، یک حکم ظاهری عقلی یا شرعی است.
- (ب) تخیر در هر دو، صرفاً یک حکم واقعی عقلی یا شرعی است.
- (ج) تخیر در هر دو، صرفاً یک حکم ظاهری عقلی یا شرعی است.
- (د) اولی، یک حکم ظاهری عقلی یا شرعی است؛ ولی دومی، یک حکم ظاهری عقلی است.

«وکالت ۹۸»

۳۸- در فرض تراحم دو یا چند حکم، معیار ترجیح کدام است؟

- (الف) تقدم زمان صدور حکم
- (ب) تخیر به طور مطلق
- (ج) اهمیت حکم
- (د) نزدیک بودن حکم به واقعیت

«وکالت ۹۸»

۳۹- در کدام مورد، تعارض حتی از نوع غیرمستقر آن نیز وجود ندارد؟

- (الف) یکی از دو دلیل، قطعی و یقینی؛ و دیگری ظنی باشد.
- (ب) بین دو دلیل، نسبت عام و خاص برقرار باشد.
- (ج) بین دو دلیل، نسبت مطلق و مقید برقرار باشد.
- (د) یکی از دو دلیل، حاکم یا وارد بر دلیل دیگر باشد.

«وکالت ۹۷ و ۹۸»

۴۰- در خصوص جمع دلالتی (عرفی) و تبرعی؛ کدام مورد صحیح است؟

- (الف) جمع تبرعی و عرفی به یک معنی هستند.
- (ب) جمع تبرعی، مربوط به احکام غیرالزامی؛ و جمع عرفی، مربوط به احکام الزامی است.
- (ج) کاربرد جمع تبرعی، در احکام مدنی؛ و کاربرد جمع دلالتی، در احکام کیفری است.
- (د) جمع عرفی برخلاف جمع تبرعی، بر پایه شاهد و قرینه لفظی صورت می‌گیرد.

۴۱- کدام مورد در خصوص فرضی که کسی از پرداخت نفقه دو فرد واجب‌النفقه خود ناتوان باشد و تنها توان پرداخت نفقه به یکی از آنها را دارد، صحیح است؟
(وکالت ۹۹)

- الف) مصداق تراحم است و مکلف در پرداخت نفقه به هر یک از آنها مطلقاً مخیر است.
- ب) مصداق اجتماع امر و نهی است و باید جانب نهی را مقدم نمود.
- ج) مصداق تراحم است و در فرض اهم بودن یکی از دو تکلیف، باید به تکلیف اهم عمل شود.
- د) مصداق تعارض دو حکم است و باید به حکمی که دلیل آن اظهر است عمل نمود.

۴۲- در تعارض، مقصود از «ترجیح به احدیت» کدام مورد است؟
(وکالت ۹۹)

- الف) در فرض تعارض، حکم شرعی یا قانونی که متضمن نوآوری و ابتکار عرفی باشد، مقدم است.
- ب) در فرض تعارض دو حکم شرعی یا قانونی، حکم شرعی مؤخر یا قانون مؤخر، مقدم خواهد شد.
- ج) در دو واقعه حقوقی، همواره ابتدا واقعه جدیدتر باید رسیدگی و حل و فصل شود.
- د) برای حل تعارض، همواره باید حکمی را که منشأ حدوث حکم دیگر است، ملاک قرار داد.

۴۳- ترجیح نص بر ظاهر، مصداق کدام مورد است؟
(وکالت ۹۹)

- الف) عمومات قرآنی، مطلقاً بر معنای ظاهر روایات مقدم می‌شوند.
- ب) دلیلی که دلالت قوی‌تری دارد بر دلیلی که چنین نیست مقدم می‌شود.
- ج) در همه موارد، منطوق بر مفهوم، مقدم می‌شود.
- د) اصلی که مقتضای نص باشد، بر ظاهر حال، مقدم می‌شود.

۴۴- در کدام مورد، تقدّم استصحاب از باب حکومت است؟
(وکالت ۹۹)

- الف) تعارض اصل استصحاب با اصل تخییر
- ب) تعارض اصل استصحاب با اصل احتیاط
- ج) تعارض اصل استصحاب با اصل براءت عقلی
- د) تعارض اصل استصحاب با اصل براءت شرعی

۴۵- مقتضای قاعده در مورد دو دلیل متعارض، کدام مورد است؟
(وکالت ۹۹)

- الف) هر دو دلیل از درجه اعتبار ساقط می‌شوند؛ اگر یکی بر دیگری ترجیح نداشته باشد.
- ب) هر دو شرعاً از درجه اعتبار خارجند؛ اما به حکم عقل، مکلف در عمل به هر یک از آنها مخیر است.
- ج) مکلف در عمل به هر یک از آنها، مطلقاً مخیر است.
- د) مکلف در عمل به هر یک از آنها، مخیر است؛ اگر احتیاط ممکن نباشد.